

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

The Fact Inquiry on Liability for Wrongful Acts

(Received: January 16,2023 ; Revised: January 27,2023 ; Accepted: January 30,2023)

อุดม พิสุทธิ์อาภา¹
Udom Pisut arpa¹

บทคัดย่อ

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 รวมทั้งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 กล่าวคือ ผู้ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง ไม่เป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามความหมายของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้เข้ารับการอบรมจึงมีสิทธิเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายตามระเบียบดังกล่าวได้ ทั้งนี้ กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง ได้ตรวจสอบและวินิจฉัยว่า กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมยังถือไม่ได้ว่าได้มีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายแก่ทางราชการ และผลการวิจัยสรุปว่า คำสั่งอนุมัติให้บุคลากรในสังกัดเข้ารับการฝึกอบรมและอนุมัติให้เบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ อันมีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ หากหัวหน้าส่วนราชการยังมีได้ห้ามเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าว และผู้เข้ารับการอบรมมีความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งที่อนุมัติให้เข้ารับการอบรมและมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายจากทางราชการได้ เมื่อได้อนุมัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และผู้เข้ารับการอบรมได้นำเงินไปชำระเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวจนครบถ้วนไม่มีเงินเหลืออยู่ และได้เบิกค่าลงทะเบียนหรือค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหรือได้หักล้างเงินยืมตามสัญญาเงินยืมราชการแล้ว จึงเป็นการกระทำไปโดยสุจริต หากไม่มีการเพิกถอนคำสั่งที่อนุมัตินั้น หรือหากภายหลังได้มีการเพิกถอนคำสั่งที่อนุมัติดังกล่าว แต่ไม่มีเงินเหลืออยู่แล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็ไม่ต้องคืนเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมที่ได้เบิกจ่ายไปแล้ว ซึ่งผู้ผ่านการฝึกอบรมได้เบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกอบรมนั้นตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 ไม่ถือว่ากระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายแก่ทางราชการ แต่ยังมีได้มีการวินิจฉัยถึงนิยามความหมายโดยตรงของการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จนทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายที่ไม่อาจหาข้อยุติได้ และส่งผลกระทบต่อการทำงานของส่วนราชการต่างๆ ต่อไป

คำสำคัญ : ความรับผิดทางละเมิด, เจ้าหน้าที่ , การฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

¹ นิตกร ประจำสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข domechaisri@hotmail.com

Abstract

The result of this research appeared that the fact inquiry on Liability for Wrongful Acts of the reimbursement of the expenses on 'the Administrative law and administrative procedure' training course under the authority of the judicial commission of Administrative court approval. Also, the reimbursement was conducted under the Act on Liability for Wrongful Acts of Officials, B.E. 2539 (1996); Rule of the Office of the Prime Minister on the Criteria for Acts on Liability for Wrongful Acts of Officials, B.E. 2539 (1996) such as the rule of the Ministry of Finance on Expenses in International Trainings, Provisions and Conferences, B.E. 2549 (2006); etc. To summarize, the 'Administrative law and administrative procedure' training course under the authority of the judicial commission of administrative court approval was a training session with Diploma of Administrative Law and administrative procedure under the authority of the judicial commission of administrative court approval but without a vocational certificate provided. According to the rule of the Ministry of Finance on Expenses in International Trainings, Provisions and Conferences, B.E. 2549 (2006) and the amendments, the official could apply for the reimbursement of the enrolment fee along with the expenses on the training course. After the examination, the Comptroller General's Department, the Ministry of Finance agreed with the investigation result. To clarify this, the reimbursement of the expenses on 'the Administrative law and administrative procedure' training course under the authority of the judicial commission of administrative court approval was not involved with intentional acts nor gross negligence, therefore; none had to indemnify the government.

It can be concluded that an expense approval letter for an officer's training expense on administrative law and the procedures of the administrative case training program which the Judicial Administration Commission approved is an administrative act that gives a person money, property, or divisible benefits. In case the Chief Executive of the division has not forbidden the reimbursement and the person truly believes in the existence of the training approval letter and the right of training expense reimbursement from the government, along with the act of training payment and funding withdrawal or acts of execution of the contract, the person is acting in good faith. With no revocation of the approval or having later revocation order, the person, which has no more money he/she received from the government, doesn't have to pay it back. With the act of withdrawal and spending under Ministry of finance regulation on training, event organizing, and international conference B.E. 2549 (2006 A.D.), the person is revealing no intentional act or gross negligence; consequently, no compensation payment is needed for the government loss. Due to the lack of clarification of the word "certified vocational training", many legal issues could not be solved and affected government officers' performance. According to this problem,

Keyword : Liability, Officer, certified vocational training

บทนำ

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 กำหนด ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ และเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดทางละเมิด เฉพาะเมื่อเป็นการกระโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้รวมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ^{1,2}

การเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง เป็นเงินจำนวน 115,000 บาท ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือแจ้งกรณีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก. ศป. รับรอง ไม่ถูกต้อง ให้ดำเนินการเรียกเงินคืนและกำหนดมาตรการในการป้องกันการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการอบรมไม่ถูกต้อง และกรมบัญชีกลางได้วินิจฉัยว่า เมื่อพิจารณาตามประกาศ ก.ศป. เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น กำหนดให้ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองหรือหลักสูตรกฎหมายมหาชนที่ ก.ศป. รับรอง มีคุณสมบัติในการได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น และผู้ได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมหลักสูตร “กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง” จึงเป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงไม่สามารถเบิกจ่ายค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549³ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ แต่ศาลปกครองชั้นต้น เคยมีคำพิพากษาวินิจฉัยว่า

ประกาศนียบัตรหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง มิได้มีลักษณะเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพแต่อย่างใด จึงสามารถที่จะขอเบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวได้ ตามข้อ 5 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549 จะเห็นได้ว่าแนวการวินิจฉัยความหมายของการฝึกอบรมให้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่างๆ และศาลปกครองมีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่อาจสรุปความหมายของการฝึกอบรมให้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพได้ ประกอบกับตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่าฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเอาไว้โดยตรงเช่นกัน จึงทำให้ไม่อาจตีความสรุปได้ว่าการอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ไม่สามารถเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมได้มีความหมายเป็นอย่างไร ซึ่งอาจส่งผลให้การฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรบางหลักสูตรเกิดปัญหาทางกฎหมายมีการตีความหมายที่ผิดพลาดได้ อีกทั้งในปัจจุบันนี้การตีความหมายของการฝึกอบรมให้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพยังไม่อาจสรุปเป็นที่ยุติได้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการต่างๆ ที่อาจจะเกิดมีขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับกรณีการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบของทางราชการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

(Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เอกสาร (Documentary Research) โดยมีกระบวนการ ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสาร หนังสือรายงานการศึกษาของหน่วยงานราชการ มติคณะรัฐมนตรี กฎหมาย รวมถึงบทความทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

2. ข้อมูลจากรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง ระยะเวลาดำเนินการในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนกันยายน 2560 - มกราคม 2566 และสืบค้นข้อมูลจากรายงานวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการศึกษา

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้นๆ และพิสูจน์ความจริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ และชี้มูลความจริงว่าเป็นประการใด ซึ่งจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักวิชาการ และหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และเกิดประโยชน์ต่อทางราชการ ซึ่งเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อให้เพียงพอในการรับฟังได้ว่า เรื่องที่กล่าวหา มีมูลหรือไม่ และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด กฎหมายได้กำหนดองค์ประกอบของความผิดไว้ 3 ประการ คือ 1) ต้องมีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น กล่าวคือ ต้องมีการ

กระทำ ซึ่งเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ โดยผิดกฎหมาย และเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น 2) ต้องเป็นการกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่ และ 3) ต้องเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนหลักการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539²

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549³ เป็นต้น ซึ่งผลการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว สรุปได้ว่า การฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง เป็นการฝึกอบรมตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 ซึ่งผู้ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง ถือว่าหลักสูตรดังกล่าวไม่เป็นการฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามความหมายของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้เข้ารับ

การอบรมจึงมีสิทธิเบิกค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายตามระเบียบดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ซึ่งกระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลาง ได้มีการตรวจสอบและวินิจฉัยเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนสรุปผลไปนั้น กล่าวคือ กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง ยังถือไม่ได้ว่าได้มีการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ทางราชการ

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง “การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด” เป็นกรณีศึกษาการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งการศึกษาวิจัยดังกล่าว ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์ใช้สำหรับการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คือ การปฏิบัติราชการทางปกครอง หลักการสืบสวน หลักการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม หลักความรับผิดชอบทางละเมิด และหลักการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้กระบวนการสอบข้อเท็จจริงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 โดยอภิปรายผล ดังนี้

(1) ขั้นตอน แนวทาง และการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีศึกษาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงและการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ เพื่อจะทราบความจริงในเรื่องนั้นๆ และพิสูจน์ความจริงว่าเรื่องใดเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ และชี้มูลความจริงว่าเป็นประการใด นอกจากนี้ ยังมีการให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539⁴ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 การวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง ซึ่งเป็นการพิจารณาสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงว่ายังข้อบกพร่องหรือควรพิจารณาสอบสวนเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร และหากผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเห็นว่า สำนวนการสอบสวนได้เสนอความเห็นข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว จะวินิจฉัยสั่งการว่าการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นมีผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด โดยใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 และมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 และขั้นตอนการตรวจสอบสำนวนของกระทรวงการคลังและการแจ้งผลให้หน่วยงานของรัฐทราบ เป็นการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ข้อ 17 ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. 2562 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตร

กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ และหลักกฎหมายอย่างครอบคลุมและเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการอย่างแท้จริง¹⁻¹¹

(2) การเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง โดยการพิจารณาในประเด็นแรก คือ การฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง เป็นการฝึกอบรมตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549³ ข้อ 4 หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว การฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว เป็นการอบรมที่มีโครงการหรือหลักสูตรและช่วงเวลาจัดที่แน่นอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เข้าลักษณะหลักทั่วไปของการฝึกอบรมตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549³ ข้อ 4

ประเด็นที่สอง การฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง มีผลให้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ อันเป็นข้อยกเว้น ที่ไม่ถือว่าเป็นการฝึกอบรม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549³ ข้อ 4 หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณา

นิยมของการฝึกอบรมอันมีผลให้ได้รับปริญญา และการฝึกอบรมอันมีผลให้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 หรือหลักสูตรการศึกษาอันมีผลให้ได้รับวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2551 ซึ่งพบว่า วุฒิปัตร “กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง” ที่ได้รับจากการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว ไม่มีลักษณะเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง และได้ทำการเบิกค่าใช้จ่ายสำหรับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวโดยสุจริต ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด^{1-3,9,10}

กรณีการพิจารณานियามความหมายของการฝึกอบรมอันมีผลให้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้น ได้วินิจฉัยว่า ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง มิได้มีลักษณะเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แต่อย่างใด ผู้เข้ารับการอบรมจึงสามารถที่จะขอเบิกค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวได้ตามข้อ 5 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549 แม้ศาลปกครองสูงสุด และคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มิได้พิจารณาและวินิจฉัยโดยตรงว่า ประกาศนียบัตรหลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตามมาตรฐานที่ ก.ศป. รับรอง มิได้มีลักษณะเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ เหมือนอย่างศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยไว้ แต่ได้วินิจฉัยหรือวางแนวการพิจารณาว่า คำสั่งอนุมัติให้บุคลากรในสังกัดเข้า

รับการฝึกอบรมและอนุมัติให้เบิกค่าใช้จ่าย ในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวนั้น เป็นคำสั่งทางปกครอง ที่ให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ อันมีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ หากหัวหน้าส่วนราชการยังมีได้ห้ามเบิกค่าใช้จ่าย ในกรณีดังกล่าว และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเชื่อ โดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งที่อนุมัติให้เข้ารับการอบรมและมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมจากทางราชการได้ เมื่อได้อนุมัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้นำเงินไปชำระเป็นค่าใช้จ่าย ในการอบรมหลักสูตรดังกล่าวจนครบถ้วนไม่มีเงินเหลืออยู่ และได้เบิกค่าลงทะเบียนหรือค่าใช้จ่าย ในการฝึกอบรมหรือได้หักล้างเงินยืมตามสัญญา ยืมเงินราชการแล้ว จึงเป็นการกระทำไปโดยสุจริต หากไม่มีการเพิกถอนคำสั่งที่อนุมัตินั้น หรือหากภายหลังได้มีการเพิกถอนคำสั่งที่อนุมัติดังกล่าว แต่ไม่มีเงินเหลืออยู่แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็จะไม่ ต้องคืนเงินค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมที่ได้เบิกจ่ายไป แล้วดังกล่าว และหัวหน้า ส่วนราชการย่อมไม่อาจ เรียกให้ผู้เข้ารับการอบรมคืนเงินค่าใช้จ่ายได้ และการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ทางละเมิด กรณี การเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมาย ปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตาม มาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง ผู้เข้ารับการอบรมได้เบิกเงิน ค่าลงทะเบียนและค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตร ดังกล่าว ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการ ประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 ข้อ 5 ซึ่ง กระทรวงการคลัง มีความเห็นว่า ไม่มีบุคคล ผู้ต้อง รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

เมื่อตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และ การ ประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ.2549 และที่แก้ไข เพิ่มเติม ไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า การฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเอาไว้ และตามแนวพิจารณาวินิจฉัยของศาลปกครอง

สูงสุด กระทรวงการคลัง และคณะกรรมการวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง ก็มีได้มีการวินิจฉัยหรือ ให้นิยามความหมายเอาไว้โดยตรง จนทำให้การ ฝึกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเกิดปัญหา ทางกฎหมาย ที่ยังไม่อาจหาข้อยุติได้ และส่งผล กระทบต่อการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ต่อไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จะต้องดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบของทางราชการเพื่อ กำหนดคำนิยามความหมายของคำว่า การฝึกอบรม ที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มีลักษณะเป็น อย่างไร ต่อไป

ประเด็นสุดท้าย การที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้ทำสัญญาขอยืมเงิน และนำเงินดังกล่าว ไปชำระ เป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมดังกล่าว พร้อมทั้ง ได้นำ เอกสารหลักฐานดังกล่าวมาประกอบในการหักล้าง เงินยืมตามสัญญา ยืมเงินดังกล่าว ได้เกิดขึ้นจากการ ที่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ หรือไม่ ซึ่ง คณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว พบว่า การเบิก ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมอยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ ที่จะเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามระเบียบของ ทางราชการได้ จึงมิใช่เป็นการกระทำโดยปราศจาก ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมี ตามวิสัยหรือพฤติการณ์ ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำโดย ความประมาทเลินเล่อ แต่อย่างไร ทั้งการเบิก ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายโดย ชอบ มิได้เป็นความเสียหายที่ทางราชการได้รับ แต่ อย่างไม่ใด ซึ่งจากการวิจัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานต่าง ๆ จึงนำมาซึ่งข้อสรุปว่า กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหลักสูตร กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองตาม มาตรฐานที่คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) รับรอง ยังถือไม่ได้ว่า ได้มีการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีผู้ใดต้อง รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อพัฒนากระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ทำให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อพัฒนากระบวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ โดยเฉพาะแนวทางการปฏิบัติของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างรอบคอบและรัดกุม ซึ่งจะต้องใช้ ทั้งทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ในการสืบหาพยานหลักฐาน การพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐาน เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างแท้จริง จากการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยผลการศึกษาของอรุณพล ลีกระจ่าง¹² (2558) เรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539” ได้เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อ 18 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยให้ยกเลิกบทบัญญัติที่เป็นการบังคับให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการต้องดำเนินการออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง กล่าวคือ ควรกำหนดให้ผู้แต่งตั้งกรรมการสามารถดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ในสองประการนี้คือ ประการที่หนึ่ง ให้ผู้แต่งตั้งกรรมการออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากผู้

แต่งตั้งกรรมการนั้นเห็นด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลัง หรือประการที่สอง ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการยังมีต้องออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังในทันที หากผู้แต่งตั้งคณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่ให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยนำความเห็นของกระทรวงการคลังนั้นมาประกอบการพิจารณาว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการไม่เห็นด้วยในเรื่องใด ด้วยเหตุผลประการใด แล้วจึงมีคำสั่งออกมา และให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนของหน่วยงานของรัฐผู้เสียหายที่มีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการและออกคำสั่ง โดยกำหนดให้มีสถานะที่ชัดเจนว่าเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจในการพิจารณาและออกคำสั่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมธา นวลิมป์¹³ (2561) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำละเมิด” นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 โดยผลการศึกษาของ กรรณชรัตน์ ศรีประเสริฐ¹⁴ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการใช้มาตรการบังคับเจ้าหน้าที่กรณีการทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539” ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไข คือ (1) หน่วยงานของรัฐต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองก่อนฟ้องคดีต่อศาล (2) จัดทำระเบียบกลางในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง (3) แก้ไขกฎหมายและจัดทำระเบียบปฏิบัติการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง (4) จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อใช้มาตรการบังคับทางปกครอง (5) จัดทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้มาตรการบังคับทางปกครอง สอดคล้องกับการศึกษาของ วรพชร จันทร์ขันตี¹⁵ (2559) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของ

เจ้าหน้าที่” โดยเสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนการกำหนดเขตอำนาจศาลในคดีความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมธา นวลิมป์¹³ (2561) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำละเมิด” ซึ่งได้มีการเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเป็นการคุ้มครองให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจกำกับดูแล หรือควบคุมดูแลหน่วยงานของรัฐที่เสียหายให้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ทำละเมิดหรือมีส่วนร่วมกระทำละเมิดได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานแผ่นดินของประเทศ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานของรัฐควรจัดทำคู่มือการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นแนวปฏิบัติเฉพาะของหน่วยงานโดยปรับใช้แนวทางปฏิบัติจากกระทรวงการคลังภายใต้บริบทของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคลากรในหน่วยงานได้รับทราบและเข้าใจในระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2. หน่วยงานของรัฐควรจัดทำคู่มือองค์ความรู้ในการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ในหน่วยงานของรัฐ และเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความระมัดระวัง และตระหนักในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ยึดมั่นในกฎระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด เพื่อป้องกันการกระทำละเมิดที่จะเกิดขึ้นและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของทางราชการ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. หน่วยงานของรัฐควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการในการกำหนดค่านิยมความหมายของคำว่ากรณีกอบรมที่ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้มีลักษณะที่เป็นการสร้าง ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการพัฒนาเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในส่วนราชการมากขึ้น

2. หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีกฎหมายหรือระเบียบที่ไม่เป็นการตัดสิทธิ ในการคัดค้านคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีความไม่เป็นกลาง (Waiver of objection) ถ้าบุคคลที่ถูกกระทบสิทธิไม่ทราบ (Unaware) ว่ามีสิทธิคัดค้านในขณะนั้น และการสละสิทธิในการคัดค้านนั้นมีผลทำให้คู่กรณีที่สละสิทธิไม่อาจคัดค้านคำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีความไม่เป็นกลาง โดยไม่เป็นการเคร่งครัดว่า จะต้องกระทำการคัดค้านเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองโดยทันทีเสมอไป

3. ควรศึกษาโครงสร้างของการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอน วิธีการที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการของคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทการทำงานในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด ต่อหน่วยงานของรัฐ จะต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ อย่างรอบด้านและครบถ้วน และใช้หลักวิชาการต่าง ๆ ทั้งหลักกฎหมาย หลักจิตวิทยา แนวทางการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อให้การสอบข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม และเกิดประโยชน์แก่ทางราชการ

2. ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้กับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดย

สร้างฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และควรศึกษาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในบางขั้นตอน เช่น การสืบพยานหลักฐานออนไลน์ การสอบสวนผ่านแอปพลิเคชันซูม (Zoom Meeting) เป็นต้น เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบข้อเท็จจริงได้อย่างต่อเนื่อง ตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

1. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539. เล่ม 113 ตอนที่ 60 ก, *ราชกิจจานุเบกษา*, 14 พฤษภาคม 2539, น. 25-29.
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539. เล่ม 113 ตอนพิเศษ 39 ง, *ราชกิจจานุเบกษา*, 15 พฤศจิกายน 2539, น. 1-14.
3. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549. เล่ม 123 ตอนพิเศษ 98 ง, *ราชกิจจานุเบกษา*, 22 กันยายน 2549, น. 17-29.
4. สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539, (ม.ป.ป.), *สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา*, สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2564, จากฐานข้อมูล <https://www.krisdika.go.th/data/lawmistake/conlawmis.htm>
5. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 72 ง, *ราชกิจจานุเบกษา*, 20 พฤษภาคม 2552, น. 43-44.
6. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ พ.ศ. 2562. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 10 ง, *ราชกิจจานุเบกษา*, 13 มกราคม 2563, น. 3-4.
7. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. เล่ม 113 ตอนที่ 60 ก, *ราชกิจจานุเบกษา*, 14 พฤษภาคม 2539, น. 1-32.
8. ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงานและการประชุมระหว่างประเทศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2555. เล่ม 129 ตอนพิเศษ 141 ง, *ราชกิจจานุเบกษา*, 17 กันยายน 2555, น. 1-9.
9. ททัยรัตน์ ลักษณะจินดา, (2563). คู่มือการสืบสวนข้อเท็จจริง และการดำเนินการทางวินัย. อ่างทอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง.
10. กรมบัญชีกลาง. (16 มิถุนายน 2551). *การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่* [หนังสือราชการ]. (กค 0410.2/ว 217).
11. กรมบัญชีกลาง สำนักความรับผิดชอบทางแพ่ง, (2550). *คู่มือปฏิบัติงานความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

12. อรรถพล ลีกระจ่าง. (2558). “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
13. เมธา นวลิมป์. (2561) “ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และผู้มีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำละเมิด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
14. กรรณชรัตน์ ศรีประเสริฐ. (2559). “ปัญหาการใช้มาตรการบังคับเจ้าหน้าที่กรณีการทำละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
15. วรพชร จันทร์ขันตี. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 9(2), น. 143-165.